

VVSG-analyse federaal regeerakkoord

9 november 2020

Vooraf

Op 1 oktober 2020 legde de nieuwe federale regering de eed af. Zoals eerder ook gebeurde met het Vlaamse regeerakkoord, analyseert de VVSG [het federale regeerakkoord](#) met het [VVSG-memorandum](#) als referentiebasis.

Voor de structuur van de analyse baseren we ons op de zes bestuurlijke commissies van de VVSG. De tekst werd gemaakt door de VVSG-staf, en aangevuld met opmerkingen geformuleerd bij besprekingen op diverse VVSG-bestuursorganen.

De analyse is uitsluitend gebaseerd op het regeerakkoord zelf. Uiteraard zullen zaken concreter worden wanneer de ministers ook hun [beleidsnota's](#) publiceren en uit de begroting blijkt welke middelen beschikbaar zijn voor de verschillende geplande initiatieven.

Inhoud

1 Krachtig(e) besturen	4
1.1 Pensioenen	4
1.2 Federaal zorgpersoneel	4
1.3 Arbeidswetgeving.....	5
1.4 Fiscaliteit	7
1.4.1 Aanvullende personenbelasting	7
1.4.2 Btw	7
1.5 Democratie.....	7
1.5.1 Stemrecht	7
1.5.2 Burgemeestersconferentie	8
1.6 Relanceplan	8
2 Veiligheid	9
2.1 Politie	9
2.1.1 Financiering.....	9
2.1.2 Personeel	9
2.1.3 Andere elementen	11
2.2 Preventie en veiligheid.....	12
2.3 Civiele veiligheid	13
2.4 Radicalisering	14
3 Samenleven en zorg voor elkaar.....	16
3.1 Armoedebestrijding	16
3.2 Gezondheid en zorg	18
3.2.1 Covid-19	18
3.2.2 Gezondheidsberoepen	18
3.2.3 Andere elementen	19
3.3 Asiel en migratie	19
3.3.1 Opvang verzoekers internationale migratie	19
3.3.2 OCMW-dienstverlening aan vreemdelingen	20
3.3.3 Lokale rol in verblijfsrecht.....	21
3.3.4 Diversiteit en strijd tegen discriminatie.....	22
3.4 Werk.....	23
3.5 Wonen.....	25
4 Kwaliteitsvolle leefomgeving	27
4.1 Circulaire economie	27

4.2 Mobiliteit.....	28
4.2.1 NMBS en openbaar vervoer.....	28
4.2.2 Combimobiliteit.....	28
4.2.3 Modal shift.....	29
4.2.4 Verkeersveiligheid.....	29
4.2.5 Data.....	30
4.3 Duurzaamheid en klimaat.....	30
4.4 Economie.....	32
5 Digitaal en innovatief besturen.....	34
5.1 Administratieve vereenvoudiging en digitalisering.....	34
5.2 Datagedreven overheid.....	35
5.3 5G.....	35
5.4 Digitale vaardigheden.....	36
6 De gemeente in Europa en de wereld.....	37
6.1 Europa.....	37
6.2 Internationale samenwerking.....	37

1 Krachtig(e) besturen

1.1 Pensioenen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Onderzoek naar de problemen van het pensioenstelsel provinciale en plaatselijke overheden (incl. statutairen ziekenhuizen)
- Geleidelijke verhoging van minimumpensioenen.
- Verhoging loonplafond voor berekening wettelijk pensioen.
- Maximale afstemming sociale zekerheid werknemers, ambtenaren en zelfstandigen.
- Kostenreductie voor aanvullende pensioenen.
- Modernisering van de verouderde regeling voor het ziektepensioen van ambtenaren.

Opmerkingen VVSG:

- Het is positief dat het regeerakkoord melding maakt van de financiering van de statutairen van lokale besturen, maar het is totaal onduidelijk of er ook een betekenisvolle cofinanciering of andere oplossingen komen voor de stijgende lokale pensioenlasten.
- De geleidelijke verhoging van de wettelijke pensioenen (door optrekken minimumpensioenen en verhoging loonplafond berekening) verkleint (een beetje) het verschil met een overheidspensioen en dus de financieringsnood voor een tweede pijler. Ook de reductie van de administratiekosten van aanvullende pensioenen is positief nu lokale besturen volop werken aan een tweede pijler.
- De maximale afstemming van de verschillende socialezekerheidsstelsels kàn voor de pensioenkosten van statutairen kostenbesparend zijn.
- De modernisering van het ziektepensioen van ambtenaren kan betekenen dat statutairen die definitief werkonbekwaam worden minder snel een door de lokale besturen gefinancierd pensioen krijgen.
- Het federale regeerakkoord zegt niets over de VVSG-vraag om gemeenten en OCMW's voor de berekening van de pensioenbijdragen voor statutairen te beschouwen als één werkgever, waardoor de financiële gevolgen van bewegingen van statutairen tussen beide besturen (cf. verregaande integratie gemeente-OCMW door Vlaams decreet lokaal bestuur) geneutraliseerd kunnen worden.

1.2 Federaal zorgpersoneel

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Er komt een omvangrijke extra financiering van de gezondheidszorg, boven op de wettelijke groeinorm, vooral gericht op het versterken van de instroom en het beperken van de uitstroom van zorgpersoneel. Zo bevat het recent opgerichte zorgpersoneelfonds een budget van 402 miljoen euro voor de financiering van de creatie van tewerkstelling van zorgpersoneel, het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en de opleidingen tot verpleegkundigen. Daarnaast is een sociaal akkoord afgesloten over een correcte verloning, verlaging van de werkdruk en meer permanente vorming. Hiervoor is er een recurrent budget van 600 miljoen euro.

Opmerking VVSG:

Deze middelen gaan vooral naar ziekenhuizen. Belangrijk is wel dat de publieke en private zorgdiensten dezelfde middelen krijgen en dezelfde loon- en arbeidsvoorwaarden kunnen toekennen. Dit is een bevoegdheid van de Vlaamse overheid.

1.3 Arbeidswetgeving

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Het regeerakkoord bevat tal van maatregelen op het vlak van arbeidswetgeving, zoals:

- Opwaardering geboorteverlof en gendergelijk maken.
- Tijdelijke werkloosheid wegens overmacht bij sluiting crèche of school als alternatief verlenging corona-ouderschapsverlof.
- Evaluatie welzijn op het werk in essentiële diensten.
- Arbeidsmobiliteit wordt bevorderd.
- Vorming en opleiding werknemers wordt bevorderd; individuele opleidingsrekening; individueel recht op opleiding.
- Versterking re-integratie langdurige zieken, in overleg met sociale partners.
- Aanpak discriminatie op de werkvloer.
- Eindeloopbaanregeling: deeltijds pensioen, zachte landingsbanen, vorming en heroriëntatie doorheen loopbaan, kennisoverdracht tussen personeelsleden.
- Studie Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over verband tussen loon en anciënniteit. Debat over verloningspakket op komst, te voeren door de sectorale partners.
- Overleg met sociale partners over vereenvoudiging, harmonisering en optimalisering van verlofstelsels, met aandacht voor motieven zorg en combinatie werk en gezin.
- Kansen voor 'het nieuwe werken': levenslang leren, thuis- en telewerk; andere vormen van flexibiliteit voor werknemers; interprofessioneel kader voor thuiswerk op komst.
- Strijd tegen stress en burn-out.
- Bijkomende afwijkingen op standaard arbeidsduur en arbeidstijd zullen onder bepaalde voorwaarden kunnen ingevoerd worden.
- Loopbaansparen voor werknemers.
- Versoepelingen terbeschikkingstelling.
- De regering hecht veel belang aan het sociaal overleg en de rol van de sociale partners voor sociaaleconomische thema's. Er komt een jaarlijkse werkgelegenheidsconferentie, samen met de deelstaten, de sociale partners en 'andere stakeholders'. Daar worden concrete actieplannen opgemaakt en geëvalueerd. De regering wil ook concrete initiatieven nemen om de activiteits- en werkgelegenheidsgraad van oudere werknemers op te trekken, in samenspraak met de sociale partners en de deelstaten.

Opmerkingen VVSG:

- Het is niet duidelijk in hoeverre deze maatregelen ook voor de publieke sector (dus de lokale besturen) zullen gelden, noch of een gelijke regeling voor contractanten en statutairen wordt beoogd. Voor lokale besturen als werkgevers van beide groepen is dat een belangrijk aandachtspunt.

- Het bewaken van de continuïteit van de dienstverlening, zeker in kleinere organisaties, is een aandachtspunt.
- De bekommernissen van de lokale besturen staan niet in het regeerakkoord, nl.:
 - Meer mogelijkheden voor terbeschikkingstelling van contractanten. Artikel 144bis Nieuwe Gemeentewet is nu zeer beperkt opgevat. Dit moet verruimd worden, zodat gemeenten, OCMW's, politiezones, hulpverleningszones, OCMW-verenigingen, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en verzelfstandigde entiteiten (bv. autonome gemeentebedrijven of gemeentelijke vzw's), onderling aan elkaar contractanten kunnen ter beschikking stellen.
 - Modernisering van de arbeidsduurreglementering. Afwijkingen op de arbeidsduurregels zijn bv. nu meestal enkel mogelijk met een CAO, maar daardoor kunnen lokale besturen er geen gebruik van maken. Voor lokale besturen moet het mogelijk gemaakt worden dat afwijkingen kunnen met inachtneming van de regels van de Wetgeving Vakbondsstatuut¹. Ook zijn statutaire personeelsleden vaak vergeten in het toepassingsgebied.²
 - Arbeidsongevallenwetgeving: vraag om KB van 13 juli 1970 (arbeidsongevallen lokale besturen), zo aan te passen dat het spoort met de bevoegdheidsverdeling in het decreet lokaal bestuur.
 - Andere sociale relaties in de publieke sector. Kunnen we, gegeven het dalend aantal statutairen, niet naar een ander sociaal overleg gaan, zoals gangbaar is in de private sector?³ Vandaag zijn de feitelijke werkgevers-lokale besturen niet formeel betrokken bij de sectorale en intersectorale onderhandelingen over de loon- en arbeidsvoorwaarden voor het personeel van lokale besturen. Dit is een anomalie. De VVSG vraagt een hervorming van de sociaaloverlegorganen in het overkoepelende Comité A, in het federale Comité C en in de regionale comités bevoegd voor het personeel van de lokale besturen.
 - De korting op de werkgeversbijdrage voor de sociale zekerheid die de werkgevers in de private sector krijgen via de taxshift moet ook gelden voor gemeenten en OCMW's, in eerste instantie in die sectoren waarin de lokale besturen en de private actoren actief zijn, zoals de zorg. Hierdoor kan de dienstverlening aan de burgers verder verbeteren. De lagere loonkosten kunnen gaan naar een betere omkadering.
 - De VVSG wil een uitbreiding van het toepassingsgebied van de Sociale Mariabel naar alles wat gemeenten en OCMW's doen, waardoor die besturen de opportuniteiten van het decreet lokaal bestuur voor een verregaande integratie niet moeten laten liggen omwille van budgettaire bezwaren.

¹ Wet 19 december 1974 en uitvoeringsbesluiten.

² De VVSG beschikt over een uitgebreid overzicht van alle knelpunten, opgesteld door Inger De Wilde (Universiteit Antwerpen).

³ Cf. denkoefeningen Ria Janvier (Universiteit Antwerpen).

1.4 Fiscaliteit

1.4.1 Aanvullende personenbelasting

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Verdere verlaging van de lasten op arbeid, zowel voor werknemers, ambtenaren als zelfstandigen, waarbij ook rekening moet gehouden worden met de parafiscale lasten.

Opmerkingen VVSG:

- Onduidelijke impact op ontvangsten uit de gemeentelijke aanvullende personenbelasting (APB)
- Geen aanzet (cf. VVSG-memorandum) tot opname van een specifieke berekeningsbasis voor de APB die gevrijwaard blijft van federale en regionale fiscale ingrepen.

1.4.2 Btw

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Het verlaagd btw-tarief van 6% voor de afbraak en de heropbouw van gebouwen wordt uitgebreid tot heel het Belgisch grondgebied (vandaag beperkt tot de centrumsteden).

Opmerkingen VVSG:

- Positief effect op renovatie in alle gemeenten.
- Positief effect op uitgaven gemeenten als woonactor.
- Geen sprake van verlaagd btw-tarief op publieke investeringen (in duurzaamheid).

1.5 Democratie

1.5.1 Stemrecht

Wat zegt het federale regeerakkoord?

De leeftijd om te mogen stemmen voor de Europese verkiezingen gaat naar 16 jaar. De betrokkenen kunnen zich inschrijven bij de gemeente, en vanaf dan geldt een opkomstplicht.

Opmerkingen VVSG:

- De registratie van 16-17-jarigen als kandidaat-kiezer betekent een extra gemeentelijke opdracht.
- De tendens lijkt ingezet naar steeds meer verschillen tussen de verkiezingen op de verschillende niveaus. Een aandachtspunt is om hierover blijvend goed te communiceren.
 - Vlaams parlement en Kamer: opkomstplicht voor Belgen vanaf 18 jaar
 - Europees Parlement: opkomstplicht voor Belgen vanaf 18 jaar, voor de 16-17-jarigen en voor de EU-burgers die zich vooraf registreren⁴.
 - Gemeente en provincie: stemrecht voor Belgen en voor EU-burgers die zich hiervoor registreren vanaf 18 jaar⁵

⁴ Onder voorbehoud van realisatie van het federale regeerakkoord.

⁵ Onder voorbehoud van goedkeuring van het voorontwerp lokale democratie.

1.5.2 Burgemeestersconferentie

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Er komt een jaarlijkse burgemeestersconferentie over de grote maatschappelijke uitdagingen.

Opmerkingen VVSG:

- Voor het succes van een dergelijke burgemeestersconferentie is het belangrijk dat:
 - Ze goed wordt voorbereid
 - Vooraf duidelijk is of ze alleen gaat over federale domeinen, dan wel over alle maatschappelijke thema's waarmee gemeenten te maken krijgen, wat ook een noodzakelijke betrokkenheid van de deelstaten impliceert.
 - Ze leidt tot conclusies, waarvan de voortgang nadien wordt opgevolgd.
- De VVSG herhaalt haar pleidooi voor een geregeld structureel overleg tussen de federale regering(stop) en de vertegenwoordigers van de lokale besturen.

1.6 Relanceplan

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er komt een relanceplan in overleg met lokale besturen met een interfederaal investeringsplan in overleg met de lokale autoriteiten, een evaluatie van de procedures bij de Raad van State, een bijsturing van de wetgeving overheidsopdrachten (met meer aandacht voor ethische, sociale en milieuclausules en meer toegang voor KMO's).
- Er komen maatregelen opdat overheden tijdig hun facturen betalen.

Opmerkingen VVSG:

- De VVSG vraagt een actieve betrokkenheid van de lokale besturen bij het uittekenen van het relanceplan, zodat rekening kan worden gehouden met hun specifieke rol. Een goede afstemming met de gewesten is essentieel, zodat de maatregelen elkaar versterken en niet tegenwerken. Daarnaast blijft een btw-verlaging naar 6% voor (lokale) publieke investeringen (in duurzaamheid) voor de federale overheid een van de meest eenvoudige maar krachtige manieren om lokale investeringen te stimuleren.
- Maatregelen opdat overheden tijdig zouden betalen moeten uitdrukkelijk worden afgestemd op de vaak verschillende organieke regels die gelden voor lokale besturen.

2 Veiligheid

2.1 Politie

2.1.1 Financiering

Wat zegt het federale regeerakkoord?

De financiering van de lokale politiezones (KUL-norm) is achterhaald en moet aangepast worden aan de huidige realiteit. Het systeem van de federale politiedotaties en de federale preventiemiddelen zullen worden hervormd tot een objectief en transparant financieringsmodel dat bovendien een optimale grootte van politiezones stimuleert.

Opmerkingen VVSG:

- Er komen duidelijk meer middelen voor veiligheid. Het is echter niet duidelijk hoeveel van die bijkomende middelen er naar de lokale politiezones en lokaal veiligheidsbeleid gaan.
- Het is positief dat de financiering van de politiezones eindelijk wordt aangepakt. Het is belangrijk dat het resultaat van die oefening (1) in een wet wordt gegoten met het oog op de rechtszekerheid en stabiliteit, (cf. het Vlaamse decreet Gemeentefonds), (2) voorziet in een voldoende lange en transparante overgangperiode om van het huidige naar het nieuwe financieringssysteem over te gaan en (3) voorziet in een structureel stijgingsmechanisme dat rekening houdt met de inflatie en met de stijgende wensen verwachtingen t.a.v. de politie.
Het financieringsmodel wil een optimale grootte van politiezones stimuleren. Het regeerakkoord legt echter geen verplichte fusies van politiezones op. Het is onduidelijk waar men hiermee naartoe wil.
- De federale preventiemiddelen worden hervormd: vermoedelijk bedoelt men hiermee de subsidies aan een beperkt aantal gemeenten via de strategische veiligheids- en preventieplannen. Het is belangrijk dat meer middelen worden vrijgemaakt (geen indexering meer sinds 2007) zodat meer gemeenten hierop een beroep kunnen doen. Steeds meer gemeenten zijn bezig om intergemeentelijke preventie- en veiligheidsstructuren uit te bouwen. Het is aan te bevelen dat dergelijke initiatieven ook worden gesubsidieerd. Dit is belangrijk om overal een evenwichtig lokaal veiligheids- en preventiebeleid uit te bouwen.
- Het is onontbeerlijk dat over de herfinanciering van de lokale politie en de strategische veiligheids- en preventieplannen overlegd wordt met de lokale besturen en de VVSG.
- De VVSG vraagt dat de jaarlijkse richtlijnen voor het opstellen van het politiebudget tijdens of kort na de zomer verschijnen, en niet zoals al jaren het geval is op een moment dat de begrotingen zelf eigenlijk al klaar moeten zijn.

2.1.2 Personeel

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er komt een nieuw rekruteringsconcept voor de politie, met een hervorming van de opleiding en het rekruteringsproces. De nieuwe manier van rekruteren moet de

doorlooptijd tussen kandidaatstelling en effectieve aanwerving fors verkorten. Er komt maatwerk voor bepaalde diensten en lokale politiezones. Daarnaast is het lineaire en generalistische selectieproces niet meer aangepast aan de nieuwe vormen van criminaliteit: een specifieke gespecialiseerde instroom zou mogelijk moeten worden (voor specifieke profielen vooral voor de gerechtelijke politie). Doelstelling moet zijn om minstens 1.600 agenten per jaar aan te werven waarbij er ook meer lokale mensen kunnen worden aangeworven.

- De samenstelling van de geïntegreerde politie moet representatief zijn voor de samenleving. Met het oog op betere samenwerking binnen de politiediensten en de rekrutering van bijkomende agenten wordt een diversiteitstraject opgezet. Ook bij de opleiding gaat de nodige aandacht naar omgaan met diversiteit in de samenleving.
- Nultolerantie voor het geweld ten aanzien van de politie en hulpverleners.
- Integriteit blijft de basis voor professioneel politiewerk. Er is een nultolerantie voor het misbruiken van het geweldsmonopolie ten aanzien van burgers. Het politiestatuut wordt herzien om een gegarandeerd vlottere afhandeling van tuchtzaken te realiseren.
- De militaire aanwezigheid op straat wordt onmiddellijk afgebouwd, rekening houdend met de personeelscapaciteit van de federale politie, de impact voor de lokale politie en de uitbouw van de nieuwe directie 'Beveiliging' (DAB) binnen de Federale Politie.

Opmerkingen VVSG:

- Het is positief dat de rekrutering en selectie van de politie worden hervormd. Belangrijk is hierbij dat maatwerk mogelijk wordt en dat de doorlooptijd ingekort wordt. Het is een goede zaak dat er jaarlijks 1600 politieambtenaren worden aangeworven. Ook de problematiek van de rekrutering in de Vlaamse politiezones in de rand rond Brussel blijft een aandachtspunt. Verder is het voor veel kleinere en middelgrote zones wellicht onmogelijk om de rekrutering helemaal zelf in handen te nemen. Maatwerk blijft dus nodig.
- Het is belangrijk dat de tuchtregeling bij de politie wordt hervormd. De tuchtregeling moet vereenvoudigd worden en slagkrachtiger.
- De samenstelling van de politie moet niet noodzakelijk een weerspiegeling van de samenleving te zijn. Het is beter te spreken van een goede herkenbaarheid.
- Het regeerakkoord zegt niets over de regeling van de zware beroepen. Wat betekent dit voor de NAVAP-regeling voor de politie? Die werd in het leven geroepen na het arrest van het Grondwettelijk Hof in juli 2014 dat de gunstige pensioenregeling voor de politie vernietigde. Door de NAVAP-regeling kunnen personeelsleden van het operationele kader die een pensioenleeftijd van 54, 56 of 58 jaar genoten vóór 10 juli 2014 in een stelsel van non-activiteit voorafgaand aan het pensioen stappen. De NAVAP-regeling blijft gelden tot er een regeling is voor de zware beroepen. De NAVAP-regeling voor de politie is wettelijk verlengd tot 31 december 2020. Om dit te financieren ontvangen de politiezones 'subsidies' van de federale overheid. Eigenlijk financieren de politiezones deze NAVAP-regeling volledig zelf want de federale overheid onttrekt deze middelen aan het gesolidariseerd pensioenfonds van de lokale besturen.

- Het regeerakkoord zegt weinig of niets over het personeelsstatuut van de politie. De personeelskosten van de lokale politie maken 85 tot 90% van de uitgaven van de politiezones uit. Als het statuut van het personeel van de politiezones gewijzigd wordt, moet dit in overleg met de VVSG gebeuren want de lokale politiezones zijn de werkgevers van dit personeel. De VVSG stelt te vaak vast dat het statuut van dit personeel federaal gewijzigd wordt (dikwijls gekoppeld aan ontwikkelingen van federaal openbaar ambt) maar dat de meerkosten bij de lokale werkgevers terechtkomen.

2.1.3 Andere elementen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Evolueren naar een moderne, mobiele en informatiegestuurde politie door digitale innovatie en digitalisering (zoals bijvoorbeeld i-Police). Tegelijkertijd krijgen burgers meer transparantie in hun omgang met politie door de nieuwe toepassingen en uniformisering. Er komt een kruispuntbank veiligheid voor informatiedeling op geïntegreerde en veilige wijze (politie, justitie, OCAD, inlichtingendiensten, cel Financiële Informatie, enz.) zonder de bestaande en lopende investeringen en projecten (zoals I-police wat de geïntegreerde politie betreft) in gevaar te brengen.
- Een goed veiligheidsbeleid is niet enkel repressief. De overheid versterkt in het politiewerk de preventieve aanpak, gericht op nabijheidspolitie en kennis van het veld.
- Er komt een structurele versterking van de mogelijkheden van bestuurlijke handhaving via lokale besturen, met respect voor de scheiding der machten. Om de verstoring van de openbare orde of overlast te voorkomen wordt een nieuwe wettelijke regeling getroffen voor de uitbreiding van de bevoegdheid van het lokaal plaatsverbod.
- De regering wil de verkeersveiligheid verhogen en het aantal slachtoffers fors verminderen door de pakkans te verhogen (1 op 3 bestuurders wordt jaarlijks gecontroleerd op snelheid, het gebruik van alcohol of drugs, gordeldracht en gsm achter het stuur), meer personeel in te zetten, het faciliteren van gewestelijk verkeersveiligheidsbeleid (Mercuriusdatabank, ANPR-Management System,) en een studie naar het rijbewijs met punten en hervormen wegcode.
- Er wordt ingezet op een volwaardige ketengerichte aanpak voor kindermishandeling, intrafamiliaal en seksueel geweld. Politiediensten en eerstelijns hulpdiensten moeten beter geïnformeerd en intensiever opgeleid worden over deze vormen van geweld en de gevolgen ervan. Bovendien moeten slachtoffers bij een aangifte billijke en correcte informatie krijgen. De zorgcentra seksueel geweld vormen de kern van een bredere aanpak van seksueel geweld in de samenleving. Er komt een structurele inbedding van de zorgcentra binnen de beleidsdomeinen justitie, volksgezondheid, politie en gelijke kansen.
- Focus op cybercriminaliteit; transversale en multidisciplinaire aanpak van drugsproblematiek en 'follow the money'- principe.
- Snelrecht voor eenvoudig identificeerbare misdrijven zoals bijvoorbeeld straatcriminaliteit, winkeldiefstallen en rellen. De wetgeving wordt hiervoor aangepast en er wordt in extra personeel voorzien.

Opmerkingen VVSG:

- De VVSG is al jaren vragende partij om de bestuurlijke handhaving te versterken en de burgemeester meer instrumenten te geven. Het is goed dat de regering hier werk wil van maken. Het regeerakkoord is wat vaag over hoe ze dit wil realiseren. De VVSG heeft hierover een nota met concrete aanbevelingen. Ze herhaalt ook de vraag naar de mogelijkheid voor een uitgebreide moraliteitscontrole, die ook integraal deel uitmaakt van de plannen t.a.v. een gemoderniseerde regelgeving drankvergunningen. Ook de middelen bij Justitie moeten volgen.
- Artikel 90 van de WGP maakt het in theorie mogelijk om bepaalde organisatoren van evenementen (sportwedstrijden, muziektfestivals, enz.) een deel van de kosten voor de omkadering door de politie van hun evenementen aan te rekenen (KB-betalpolitie). Om dit te doen is een uitvoeringsbesluit nodig, dat er nog steeds niet is. Hierdoor wordt de zones de facto een belangrijke financieringsbron ontnomen, die gebruikt zou kunnen worden om de hinder en veiligheidsrisico's door privé-activiteiten, op te vangen. De VVSG vraagt dat dit koninklijk besluit eindelijk wordt aangenomen.
- Steeds meer gemeenten en politiezones plaatsen ANPR-camera's, vaak binnen het federale ANPR-cameraschild. Dit vergt zware financiële inspanningen van lokale besturen. Er zijn tal van toepassingen waarin (geanonimiseerde en of geaggregeerde) ANPR-data meerwaarde kunnen leveren voor de lokale besturen, de maatschappij en de burger. De uitdagingen waar lokale besturen voor staan gaan ruimer dan situaties van openbare veiligheid. Data kunnen inzichten leveren in domeinen zoals mobiliteit (dynamische verkeersmanagement, geaggregeerde herkomst-bestemmingspatronen, ...) en leefmilieu (luchtkwaliteit, LEZ, ...). De VVSG vraagt een aanpassing van de regelgeving zodat lokale besturen toegang kunnen krijgen tot de geanonimiseerde en/of geaggregeerde gegevens uit de nationale technische gegevensbank ANPR.
- De extra inzet op wijkwerking is positief, maar de VVSG vraagt dat de zones zelf beslissen hoeveel ze hierin investeren. De federale overheid kan de lokale besturen hierin stimuleren.
- Er worden steeds meer taken aan de politie opgelegd. De VVSG vraagt dat die voortaan steeds worden voorafgegaan door een impactanalyse.
- De aandacht voor een meer ketengerichte aanpak is positief. Dit vergt een doorgedreven interbestuurlijke samenwerking en een afstemming van alle schakels. Een ketengerichte aanpak heeft weinig zin als bv. hulpverlening niet tijdig kan reageren op een hulpvraag omwille van te lange wachtlijsten.

2.2 Preventie en veiligheid

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Het federaal regeerakkoord bevat geen volwaardig luik 'preventie'.

Opmerkingen VVSG:

- Het is een gemiste kans om geen volwaardig luik 'preventie' te hebben. Nochtans is preventie een volwaardige schakel in de veiligheidsketen.
- De strategische veiligheids- en preventieplannen (SVPP) komen niet aan bod in het federaal regeerakkoord. De financiële middelen verbonden aan deze SVPP vormen nochtans een zeer belangrijke financieringsbron voor een (beperkt) aantal gemeenten. Dit laat hen toe omeen gemeentelijk veiligheidsbeleid uit te bouwen. Het is belangrijk dat deze SVPP de nodige aandacht krijgen en dat er nagedacht wordt over het optimaliseren van dit instrument.
- Het regeerakkoord vermeldt jammer genoeg evenmin de 'gemeenschapswachten'. Zij zijn nochtans de oren en de ogen van de gemeenten en spelen een zeer belangrijke rol in het lokale veiligheidsbeleid. Het is belangrijk dat zij als een volwaardig veiligheidsberoep beschouwd worden. Bovendien is er nood aan een wetgevend kader dat gemeenschapswachten de nodige bescherming en ondersteuning biedt. Zoals andere veiligheidsactoren (politie, brandweer) hebben ook gemeenschapswachten steeds meer te maken met zowel verbale als fysieke agressie van burgers.

2.3 Civiele veiligheid

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er komt een meer evenwichtige financiering.
- Versterking hulpverleningszones als schakel in veiligheid en samenwerking met politie versterken.
- Optreden tegen agressie richting, tegenover, naar hulpverleners.
- Werken aan een modern personeelsbeleid, een passende omkadering en een kwaliteitsvolle opleiding voor de hulpverleningszones (wat ruimte geeft om ook aan de vrijwilligersproblematiek te werken).
- Er komt een generiek pandemisch noodplan en een interfederale werkgroep voor de actualisatie van de bestaande noodplannen.
- Hervorming van de dringende geneeskundige hulpverlening.

Opmerking VVSG:

- Concrete cijfers en/of voorstellen over de beoogde 'evenwichtige financiering' of over de indexering van de federale dotaties ontbreken. Het federale regeerakkoord spreekt zich niet uit over het takenpakket van de brandweer en de eraan verbonden noodzakelijke financiering. Hulpverleningszones hebben nood aan financiële zekerheid over verschillende jaren om, mede ten behoeve van de gemeentelijke cofinanciering, een meerjarenplan te kunnen maken.
- De plannen voor de toekomst van de vrijwilligers bij de brandweer zijn onduidelijk.
- Het regeerakkoord zegt niets over de hervorming en financiering van de brandweerscholen en -opleidingen.
- Wat met de Civiele Bescherming en de relatie met de brandweer? De actuele situatie is niet goed (cf. de hoorzitting in de Kamercommissie hierover).
- Brandveilig samenleven en sensibilisering blijven onvermeld.

- Bij het voornemen voor een generiek pandemisch noodplan en een interfederale werkgroep voor de actualisatie van de bestaande (federale?) noodplannen wordt niets gezegd over de rol van de hulpverleningszones.
- Bij de hervorming van de dringende geneeskundige hulpverlening (met de brandweerdiensten als belangrijke spelers) spreekt men niet over de financiering. Nochtans had de vorige minister van Volksgezondheid 80 miljoen euro extra beloofd. Er wordt ook niets gezegd over de herverdeling van de bestaande middelen.

2.4 Radicalisering

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De conclusies van de parlementaire onderzoekscommissie over de terroristische aanslagen worden uitgevoerd, ook via maatregelen tegen radicalisering.
- Het Plan R (Radicalisme) wordt een strategische nota terrorisme, extremisme en radicalisering. Vroegdetectie en goede risicotaxatie staan daarbij centraal, net als een cultuur van vertrouwen en samenwerking tussen de verschillende diensten.
- De federale overheid gaat samen met de deelstaten na hoe ze de preventie in grootstedelijke milieus t.a.v. radicalisering en extremisme kan versterken en verankeren.
- België ondersteunt de strijd tegen internationaal terrorisme, gewelddadig extremisme en radicalisering, met gelijke aandacht voor preventie en repressie. België blijft ook internationaal pleiten voor een strijd tegen het terrorisme waarbij mensenrechten en het internationaal recht ten volle worden gerespecteerd.
- Een sterk buitenlands beleid helpt een krachtadig veiligheidsbeleid, o.m. om conflicten te voorkomen of in de strijd tegen terrorisme, en mensen-, drugs-, - en wapensmokkel. De regering wil een breed gedragen Nationale Veiligheidsstrategie uitwerken die ervoor zorgt dat het veiligheidsbeleid gecoördineerd verloopt.

Opmerkingen VVSG:

- Het is positief dat men de conclusies van de parlementaire onderzoekscommissie over terroristische aanslagen wil uitvoeren. Aandachtspunten hierbij zijn:
 - De informatie moet beter doorstromen naar de lokale structuren
 - Het verbeteren van de informatiepositie van bestuurlijke overheden door:
 - De uitwisseling tussen openbaar ministerie en gemeentebestuur
 - Het versterken van de bestuurlijke politie in de gemeenten
 - Een actiever diversiteitsbeleid binnen de politie
 - De rol, bevoegdheden, het actieterrein en de actiemiddelen van de burgemeesters en gemeenten moeten duidelijk worden omschreven. Dat kan met een handleiding die voortdurend wordt geactualiseerd.
 - Een goede afstemming van de acties van alle beleidsniveaus en structuren
- Het evenwicht tussen preventie en repressie is positief, evenals de beoogde samenwerking met de deelstaten.
- De VVSG mist de bovenlokale afstemming ten dienste van lokale besturen. De belofte van het federale preventieprogramma gewelddadige radicalisering moet terug worden

opgenomen om de initiatieven op federaal, regionaal en lokaal niveau te stroomlijnen, met betrokkenheid van de VVSG namens de Vlaamse lokale besturen.

- Een structurele financiële ondersteuning van lokale besturen ontbreekt. Zij kregen de afgelopen jaren diverse subsidiestromen met verschillen qua timing, planning, (evaluatie)criteria, enz. Vanuit de federale overheid kregen de gemeenten ook weinig middelen voor de aanpak van radicalisering:
 - Een eenmalige impulssubsidie in 2015
 - Vier Vlaamse pilotsteden (Antwerpen, Maaseik, Mechelen en Vilvoorde) kregen een extra subsidie binnen de vroegere veiligheids- en samenlevingscontracten, maar hiervoor is in 2020 nog geen KB verschenen, met veel onduidelijkheid over de voortzetting of verankering van deze middelen
 - Sommige gemeenten konden een beroep doen op middelen van de Strategische Veiligheids- en Preventieplannen om tegen radicalisering te werken. Die middelen zijn echter niet meer geïndexeerd sinds 2014.

3 Samenleven en zorg voor elkaar

3.1 Armoedebestrijding

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Op het vlak van armoede, zal de strijd tegen sociale uitsluiting nieuwe middelen krijgen waarbij de sociale minima tijdens deze legislatuur worden opgetrokken.
- Er komt een Plan Armoedebestrijding met betrokkenheid van de deelstaten en de lokale besturen, de armoedeverenigingen en allerlei stakeholders dat gebaseerd zal zijn op vijf principes: armoede vroegtijdig opsporen, een aanklampend beleid met de OCMW's als spil, het verbeteren van het inkomen van gezinnen in armoede, duurzame jobs creëren en mensen in armoede bij het beleid betrekken.
- Meer specifiek wordt gefocust op energie- en waterarmoede, privéschulden, gezondheidsschulden en de verduidelijking van het begrip 'referentieadres'. Ook administratieve vereenvoudiging en het wegnemen van feitelijke drempels voor mensen in armoede zal een belangrijk deel uitmaken van het Plan evenals een bijzondere aandacht voor kinderarmoede en eenoudergezinnen.
- Er komen maatregelen om psychologische hulp voor mensen in armoede toegankelijker te maken.
- De regering stimuleert de OCMW's om op basis van het REMI-systeem, ontwikkeld door het Centrum voor budgetadvies en -onderzoek (CEBUD), in aanvullende financiële steun te voorzien voor huishoudens die over een ontoereikend inkomen beschikken, of dat nu gaat over een inkomen uit bijstand, uitkering of arbeid. De aanvullende financiële steun veronderstelt het meewerken aan een activeringstraject op maat (al dan niet via het bestaande GPMI). De uitkeringen zullen opgetrokken worden richting de armoedegrens, en daarnaast worden er aanvullende armoedebestrijdingsmechanismen geïntroduceerd zoals 'REMI' of de zones zonder langdurige werkloosheid.
- Binnen de grenzen van de bescherming van de privacy, zal de regering zo veel mogelijk komaf maken met het 'niet opnemen van rechten' en zich blijven inspannen om sociale rechten te automatiseren. Sociale rechten worden maximaal toegekend op basis van inkomen in plaats van statuut. Organisaties die sociale tarieven, vrijstellingen en verschillende voordelen aanbieden (musea en cultuur, energie, telecom, openbaar vervoer, belastingen, sport, enz.) aan kwetsbare bevolkingsgroepen (begunstigden van de RIS, BIM, IGO, enz.) zullen de Kruispuntbank van Sociale Zekerheid intensiever kunnen raadplegen, zodat afgeleide rechten op basis van sociale statuten zoveel mogelijk automatisch kunnen worden toegekend. De KSZ krijgt de opdracht en de middelen om de nodige applicaties te ontwikkelen om rechten automatisch toe te kennen. Voor de rechten die niet automatisch toegekend kunnen worden, wordt een digitale tool beschikbaar gesteld ten behoeve van de sociaal werkers die op basis van statuut, inkomen, woonplaats en gezinssituatie aangeeft op welke lokale en bovenlokale steun een huishouden recht heeft.
- De collectieve schuldenregeling (inclusief de rol van de OCMW's) wordt geëvalueerd en bijgestuurd waar nodig. Ethische schuldbemiddeling wordt gepromoot. In de strijd

tegen overmatige schuldenlast neemt de regering maatregelen om de kosten verbonden aan gerechtelijke en minnelijke schuldinvoering te reduceren. Het gaat zowel om kosten verbonden aan de tussenkomst van de professionele invorderaar als kosten verbonden aan de procedure zelf. Er wordt gestreefd naar een gecentraliseerde en ethische schuldinvoering van schulden verschuldigd aan de federale overheid. Voor de eerste herinnering bij een onbetaalde factuur worden geen kosten aangerekend. De regering evalueert de regeling rond consumentenkredieten en stuurt eventueel bij met het oog op een betere bescherming van financieel zwakkere consumenten.

- In het kader van de Europese fiscale harmonisatie en de samenwerkingsprojecten tussen de lidstaten van de Europese Unie zal België een constructieve rol spelen om de realisatie van deze projecten te bevorderen (met inbegrip van de herziening van de btw, de invoering van een gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting, de FTT).

Opmerkingen VVSG:

- Een plan armoedebestrijding met inbreng van alle overheidsniveaus is wat de VVSG ook vraagt in zijn memorandum. Enkel op die manier is het mogelijk een beleid te voeren dat de sociale grondrechten waarborgt binnen alle beleidsdomeinen (een waardig inkomen, degelijke en betaalbare huisvesting, toegang tot gezondheidszorg en hulpverlening, werkbaar werk, aangepaste vorming en opleiding, volwaardig deelnemen aan het gemeenschapsleven en toegang tot het vrijetijdsaanbod, investeren in een publieke ruimte die uitnodigt tot ontmoeting tussen mensen).
- Het is onduidelijk wat precies bedoeld wordt met de 'nieuwe middelen op het vlak van armoede'. Gaat het over het optrekken van bepaalde uitkeringen en/of over het toekennen van aanvullende rechten, al dan niet in het kader van automatische rechten-toekenning? En welke 'nieuwe middelen' worden daarvoor uitgetrokken?
- Het voornemen om de uitkeringen op te trekken 'in de richting van' de armoedegrens is positief maar tegelijkertijd vaag. In vorige regeerakkoorden stond het scherper geformuleerd. Om uitkeringsvallen te vermijden moet dit bovendien gepaard gaan met een verhoging van de laagste nettolonen.
- Het volledig toepassen van het REMI-instrument vraagt lokaal extra financiële inspanningen. Sommige lokale besturen laten zich wel inspireren door REMI. Als de federale regering het gebruik van dit instrument wil stimuleren, staat daar het best een financiële tussenkomst tegenover.
- De hogere steun is positief voor OCMW-cliënten. Dit impliceert wel extra uitgaven voor OCMW's, zowel om bestaande OCMW-cliënten bijkomende financiële steun te geven als voor nieuwe cliënten die zich tot het OCMW gaan richten. Het lijkt erop dat de OCMW's die bijkomende financiële steun zelf moeten dragen, want het regeerakkoord zegt niets over federale cofinanciering. Aanvullende financiële steun is een beslissing van het OCMW op grond van menselijke waardigheid. Dit koppelen aan een activeringstraject is altijd mogelijk maar mag/kan geen verplichting worden. Voor een cliënt met een inkomen uit (voltijdse) arbeid kan dit trouwens niet gekoppeld worden.

- De VVSG verwelkomt de inspanningen op het vlak van automatische rechtentoeke-ning en vraagt dit samen met de VVSG wordt uitgerold. Het is belangrijk dat lokale be-sturen daarbij niet alleen toegang krijgen tot sociale maar ook tot fiscale gegevens.
- Het voornemen om sociale rechten toe te kennen op basis van inkomen in plaats van louter op basis van statuut is positief.
- De VVSG vraagt een betere financiering van de sociale diensten van de OCMW's met het oog op een betere begeleiding op maat van kwetsbare mensen. Hierover zegt het regeerakkoord niets.
- De VVSG wil betrokken worden bij de evaluatie van de collectieverschuldenregeling. De lokale besturen en vzw SAM (team schulden) moeten hierbij betrokken worden. De Vlaamse OCMW's zijn immers erkende diensten voor schuldbemiddeling en spelen een belangrijke en toegankelijke rol in het kader van de schuldhulpverlening in de breedte, zonder mensen met schulden financieel extra te belasten.
- De VVSG mist op het vlak van de Europese fiscale harmonisatie de uitwisseling van gegevens over onroerende bezittingen in het buitenland.

3.2 Gezondheid en zorg

3.2.1 Covid-19

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Het uitbreken van het virus snel en lokaal indijken. Er komt een coronacommissaris om het federale gezondheidsbeleid en dat van de deelstaten af te stemmen. Er komt meer aandacht voor communicatie en het langetermijnkader. De contactopvolging door de deelstaten en lokale overheden wordt verder ondersteund. Capaciteit voor di-agnose, testing en behandeling zal gereorganiseerd en verder versterkt worden.
- De eerstelijnszorg en woonzorg kunnen rekenen op mobiele ziekenhuisteam

Opmerkingen VVSG:

In de praktijk ondervinden lokale besturen vanuit de federale, noch vanuit de Vlaamse overheid op dit ogenblik veel steun. Dat moet in elk geval beter. De aanzetten hiertoe zijn positief.

3.2.2 Gezondheidsberoepen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- We behouden de leerladder in de zorg zoals die nu bestaat, met een volwaardig eigen profiel voor de HBO5.
- Met de contractstage voor verpleegkundige (een betaalde stage) wil men het beroep en de opleiding van verpleegkundige aantrekkelijker maken.

Opmerking VVSG:

- Leerladder HBO5: Het is onduidelijk wat hiermee bedoeld wordt. Is dit een ander pro-fiel dan de bachelor verpleegkundige? Is dit haalbaar/wenselijk voor de ouderenzorg-voorzieningen? Een grote bekommernis is de omkadering in de

ouderenzorgvoorzieningen. Iedere maatregel die deze bestaffing meer onder druk zet, is er een te veel. Het is belangrijk dat de aanpassingen aan de wetgeving op de gezondheidszorgberoepen rekening houdt met de verschillende contexten en domeinen waarin die moeten ingepast worden.

- Een contractstage is een tweesnijdend zwaard: Betaalde stages betekenen ook extra kosten. Als werkgevers daardoor geen stageplaatsen meer aanbieden, kan de instroom nog lager uitvallen.

3.2.3 Andere elementen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- We werken een gezondheidszorgdata-autoriteit uit voor de ontwikkeling en de implementatie van een beleidsstrategie. Dit unieke aanspreekpunt voor gezondheidszorggegevens centraliseert databanken op een GDPR-conforme manier, bv. via quering en ondersteunt onder meer wetenschappelijk onderzoek en beleidsvoorbereidend werk voor een kwaliteitsvollere en doelmatiger gezondheidszorg. Het e-Gezondheidsheidsplan 2019-2021 wordt verder uitgevoerd (Elektronisch Patiëntendossier, Globaal Medisch Dossier, Patient viewer als informatiehub voor de patiënt, enz.).
- Ook onderconsumptie van zorgen moet een prioriteit zijn. De geestelijke gezondheidszorg wordt op een gelijkwaardige manier benaderd op het vlak van toegankelijkheid, kwaliteit, nabijheid en betaalbaarheid als de somatische gezondheidszorg.
- De gezondheidsdoelstellingen worden in samenspraak met de deelstaten en zorgactoren opgesteld.

Opmerkingen VVSG:

- Qua gezondheidszorgdata wordt hopelijk rekening gehouden met regionale initiatieven, zoals de eerstelijnszones die ook data over gezondheid en welzijn verzamelen.
- OCMW's ondersteunen de aandacht voor onderconsumptie van zorg en voor een toegankelijke geestelijke gezondheidszorg.
- Afwachten of en hoe de afstemming van de gezondheidsdoelstellingen in de praktijk gebracht zal worden. Ook de lokale besturen moeten hierbij betrokken worden.

3.3 Asiel en migratie

3.3.1 Opvang verzoekers internationale migratie

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Schommelingen in het aantal verzoekers internationale bescherming en dus in de nood aan opvangplaatsen zijn onvermijdelijk. Om problemen door een (te) sterke op- of afbouw van het opvangnetwerk te voorkomen, zal de regering de asiel- en opvangketen monitoren om schommelingen beter te kunnen voorspellen. Om snel te kunnen inspelen op wijzigingen, wordt het opvangnetwerk flexibel georganiseerd. De regering wil internationaal inzetten op het beheren van de migratiestromen (o.a. door

conflictbeheersing en strijd tegen smokkelaars) en pleit voor een Europees verdeel-systeem. Dit kan bijdragen tot een meer voorspelbare en beheersbare instroom.

- De regering wil een evenwicht tussen collectieve en individuele opvang. Naast de uitstroom van bewoners met een positieve beslissing (grootste groep in de lokale opvanginitiatieven (LOI) waar de focus op het zoeken naar huisvesting ligt en niet op begeleiding) en de opvang van verzoekers met een hoge kans op een positieve beslissing en kwetsbare verzoekers, wil de regering de LOI ook inzetten voor de opvang van gezinnen met kinderen.
- Er gaat meer aandacht naar kwetsbare groepen, zoals niet-begeleide minderjarige vreemdelingen. Voor die laatsten wordt ingezet op het vermijden van verdwijningen.
- De fysieke registratie van verzoeken internationale bescherming wordt zo snel mogelijk weer opgestart.
- De regering plant een draaiboek om bij het openen van opvangcentra tijdig in dialoog te gaan met de lokale gemeenschap en het lokaal bestuur.

Opmerkingen VVSG:

- Het is positief dat er wordt gewerkt aan een flexibele organisatie van de opvang, maar hoe dat zal gebeuren is niet duidelijk. Bufferplaatsen worden wel vermeld maar er is ook nood aan een voorspellend model.
- Het is goed dat er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen collectieve en individuele opvang.
- Over de financiering van het opvangbeleid wordt niets gezegd. De vorige regering werkte aan een wijziging van het subsidiebesluit van de LOI, maar dit werd bij de start van de lopende zaken doorgeschoven naar de volgende regering.
- Over de leegstand van LOI wordt niets gezegd. Om die te vermijden pleit de VVSG voor een aanpassing van de criteria om te bepalen wie een hoge kans op een positieve beslissing heeft zodat meer mensen naar de LOI kunnen doorstromen. Voor die groep biedt LOI-opvang immers veel voordelen qua integratie.
- De heropstart van de fysieke registratie van verzoeken internationale bescherming is goed omdat verzoekers tussen het online invullen van de aanvraag en het indienen van hun verzoek momenteel geen opvang krijgen maar er wel recht op hebben.
- Het is positief dat de regering tijdig met de gemeente in dialoog wil gaan bij de opening van nieuwe opvangcentra.

3.3.2 OCMW-dienstverlening aan vreemdelingen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Niets.

Opmerkingen VVSG:

Voor meer informatie over het beleid m.b.t. de OCMW-dienstverlening voor vreemdelingen moet de beleidsnota maatschappelijke integratie meer duidelijkheid brengen. De VVSG vraagt:

- Federale subsidies voor de personeelskosten dossiers hulpverlening vreemdelingen.

- Kosteloze toegang tot kwaliteitsvolle tolken (door federale en/of Vlaamse overheid).
- Ondersteuning bij de begeleiding van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen naar zelfstandigheid.
- Verdere uitrol van Mediprima.

3.3.3 Lokale rol in verblijfsrecht

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De regering bevestigt de noodzaak aan korte verblijfsprocedures. Langere procedures leiden tot hogere kosten van opvang en OCMW-hulpverlening en bemoeilijken de nagestreefde vrijwillige terugkeer.
- Er komt een doorgedreven digitalisering van de administratieve processen bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ). Er komt een platform waarmee de DVZ en de lokale besturen op een veiligere en beter traceerbare manier data kunnen uitwisselen.
- Er komen een eenvormige toepassing van de regelgeving en een verduidelijking van de rol van de gemeenten in de procedure, met de nodige middelen om gemeenten hierin gepast te ondersteunen.
- Er wordt een oplossing gezocht voor de zeer beperkte groep mensen die buiten hun wil om, en ook niet vrijwillig, niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst, zoals bepaalde staatlozen.
- Het terugkeerbeleid zal zich richten op transparante en volledige informatie over de mogelijkheden voor asiel, verblijf en terugkeer. Er komt een aanklappend en menselijk terugkeertraject via een doorgedreven begeleiding, ondersteuning en regelmatige opvolging. Daartoe zal de federale regering proefprojecten financieren in samenwerking met Fedasil, DVZ, grote steden, sociale voorzieningen en niet-gouvernementele organisaties.

Opmerkingen VVSG:

- Er staat alleen voor de procedure internationale bescherming een streefdoel van zes maand in het regeerakkoord. Het is niet de eerste keer dat dit in een regeerakkoord staat. Cruciaal is het voorzien in voldoende flexibel inzetbaar personeel bij de asielinstanties. Daarnaast moeten ook de andere verblijfsprocedures sneller verlopen, maar daarover zegt het regeerakkoord alleen dat de regering zal toezien op een eenvoudige en snelle procedure en dat er een nieuw asiel- en migratiewetboek komt.
- Als de procedure internationale bescherming zes maand duurt maar de gelijktijdige of daaropvolgende regularisatieaanvraag 18 maanden, gaat een groot deel van het effect van de korte asielpcedures verloren.
- De digitalisering van DVZ-procedures kan zeker bijdragen tot kortere en meer transparante verblijfsprocedures, maar ook lokale besturen moeten toegang krijgen tot correcte en volledige informatie over de lopende aanvragen. Het is echter niet duidelijk of dit alleen voor gezinshereniging geldt of voor alle procedures. De betere uitwisseling van data tussen de DVZ en de lokale besturen is positief.

- Het is positief dat de rol van de gemeenten wordt verduidelijkt en er financiering wordt uitgetrokken. Uit het regeerakkoord blijkt echter niet of dit alleen geldt voor gezinshereniging, dan wel voor alle procedures.
- De oplossing voor mensen die niet kunnen terugkeren naar hun thuisland stond al meermaals in het regeerakkoord. Nu moet er eindelijk werk van gemaakt worden.
- Er wordt niets gezegd over het betrekken van de lokale besturen bij het uittekenen van het beleid dat toch ook impact heeft op hun dienstverlening aan hun inwoners.

3.3.4 Diversiteit en strijd tegen discriminatie

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er komt een actief en transversaal beleid rond diversiteit en gelijke kansen.
- In samenspraak met alle relevante actoren, wordt er een interfederaal actieplan opgesteld en uitgevoerd tegen racisme, onverdraagzaamheid en alle vormen van discriminatie zoals vermeld in de verschillende antidiscriminatie- en antiracismewetgeving. Het plan heeft meetbare doelstellingen, een tijdschema voor de uitvoering en een concrete uitwerking van verantwoordelijkheden, met de nodige middelen.
- De antidiscriminatie- en antiracismewetgeving wordt verder geëvalueerd en desgevallend aangepast.
- De strijd tegen discriminatie- en haatmisdrijven (ook online) wordt opgenomen in het volgende Nationaal Veiligheidsplan en de ongelijke vervolging van verschillende soorten haatmisdrijven wordt weggewerkt.
- De regering zal maatregelen nemen om werkgevers bewust te maken van het belang van non-discriminatie tijdens de hele loopbaan.
- Er komt een actieplan universele toegankelijkheid van de ruimte en de publieke dienstverlening met minstens gestandaardiseerde richtlijnen, objectieve doelstellingen en een monitoring daarvan.
- We maken van de overheid een voorbeeld qua inclusief personeelsbeleid en engageren ons ervoor te zorgen dat het personeelsbestand de diversiteit in de samenleving weerspiegelt.

Opmerkingen VVSG:

- Samenleven in diversiteit is één van de strategische doelstellingen van het VVSG-memorandum.
- De federale regering wil in samenwerking met alle regeringen en relevante actoren (ook de lokale besturen?) een interfederaal actieplan tegen racisme wil uitwerken en voor elke actiemiddelen garanderen.
- De VVSG vraagt dat de federale regering bij deze doelstellingen de lokale besturen betreft. Samenleven gebeurt immers vooral in wijken, buurten, gemeenten. Ook bij het interfederale actieplan tegen racisme moeten lokale besturen worden betrokken.
- Voor veel acties zijn er ook plannen op het niveau van de gemeenschappen, met bv. de academische monitoring van diversiteit en discriminatie op sectorniveau. Het is onduidelijk wat de federale regering bijkomend gaat doen.

- Het is onduidelijk of het actieplan universele toegankelijkheid wordt afgestemd met de andere bestuursniveaus.
- Het is onduidelijk hoe de federale overheid de doelstelling voor de overheid om te komen tot een inclusief personeelsbeleid kan doortrekken naar de andere bestuursniveaus.
- Het regeerakkoord bevat beleidsacties ten opzichte van verschillende specifieke doelgroepen (gendergelijkheid, LGBTQIA+), met een verwijzing naar Europees of ander internationaal beleid. De VVSG steunt dit. Het regeerakkoord zegt niets over de Roma. Nochtans heeft de Europese Commissie recent een nieuw tienjarenplan aangenomen voor steun aan de Roma. Dit plan bevat zeven belangrijke aandachtspunten: gelijkheid, inclusie, participatie, onderwijs, werkgelegenheid, gezondheid en huisvesting, met voor elk domein nieuwe doelstellingen en aanbevelingen voor de lidstaten. Ook hiervoor is een interfederaal plan nodig.
- De VVSG onderschrijft een algemeen inclusief beleid, maar voor bepaalde groepen is een specifiek beleid noodzakelijk. Lokale besturen hebben veel uitdagingen rond verschillende specifieke doelgroepen.
- Op het vlak van asiel, migratie en diversiteit is er nood aan veel meer afstemming met de andere bestuursniveaus. Lokale besturen voelen zich als een speelbal tussen het federale migratie- en asielbeleid en het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

3.4 Werk

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De regering zal werken belonen, de meest kwetsbare groepen op weg naar werk begeleiden en streeft tegen 2030 een werkzaamheidsgraad van ten minste 80% na.
- Er komt een gecoördineerd federaal beleid inzake open data, o.m. als basis voor gefundeerde beleidsbeslissingen. We garanderen de beschikbaarheid en toegang tot data voor wetenschappelijk onderzoek en burgers door deze toegang verder te optimaliseren, te stroomlijnen en te harmoniseren, rekening houdend met de privacyregels. Het traject daartoe wordt uitgewerkt door een begeleidingscomité met de voornaamste dataleveranciers en de gebruikers (onderzoekers, universiteiten).
- Een kwaliteitsvolle tewerkstelling is de beste manier om armoede te bestrijden. De regering zal de financiële prikkels voor OCMW's om leefloongerechtigden duurzaam te activeren, evalueren en desgevallend bijsturen. Hierbij wordt rekening gehouden met invloedrijke factoren zoals het regionale activeringsbeleid en het competentieniveau van leefloongerechtigden.
- De werkgelegenheidsgraad kan maar echt stijgen als er ook vooruitgang komt bij kwetsbare groepen. Veel mensen willen werken maar ervaren obstakels. Mensen die inactief zijn op de arbeidsmarkt worden aangemoedigd en geholpen om de stap naar werk te zetten. Het gaat in het bijzonder over mensen met een leefloon, langdurig zieken en mensen met een handicap. Ook drempels voor werkgelegenheid en om (meer) te werken, worden weggenomen. We versterken hierover het overleg en de samenwerking met de deelstaten (onder andere IMC, Nationale Hoge Raad Personen met

een Handicap). Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de activiteits- en werkgelegenheidsgraad van de oudere werknemers.

- Zowel binnen de werkloosheidsverzekering als binnen het leefloon, wordt de cumulregeling geoptimaliseerd opdat meer werken meer lonend wordt.
- De strijd voor diversiteit en tegen alle vormen van discriminatie krijgt bijzondere aandacht. De regering voegt de academische monitoring van diversiteit en discriminatie op sectorniveau in. Daarnaast wordt de toepassing van de bestaande discriminatie-toetsen verbeterd. 'Er komt een actief en transversaal beleid rond diversiteit en gelijke kansen. De strijd tegen alle vormen van discriminatie, zoals bepaald bij wet. In samenwerking met alle relevante actoren, wordt er een interfederaal actieplan opgesteld en uitgevoerd tegen racisme, onverdraagzaamheid en alle vormen van discriminatie zoals vermeld in de verschillende antidiscriminatie- en antiracismewetgeving. Het betreft een toekomstgericht plan met meetbare doelstellingen, een tijdschema voor de uitvoering, en een concrete uitwerking van verantwoordelijkheden. Voor elke actie worden de nodige middelen gegarandeerd.
- We voeren in overleg met de betrokken sectoren een nieuwe regeling inzake verenigingswerk in die in werking zal treden op 1 januari 2021.

Opmerkingen VVSG:

- Om kwetsbare groepen maximaal te begeleiden, moeten OCMW's een rol kunnen spelen en samen met de andere actoren (RVA, VDAB, ...) gebruik kunnen maken van een maximale gegevensdeling, rekening houdend met de GDPR-regelgeving, de toegangen en het beroepsgeheim voor maatschappelijk werkers.
- Lokale besturen moeten ook over data kunnen beschikken voor hun activeringsbeleid. Zo moet een OCMW in het kader van de artikel 60§7-tewerkstelling zicht hebben op de voor de cliënt te presteren termijn om volledige sociale rechten op te bouwen. De federale overheid moet de individuele gegevens van inwoners maximaal ter beschikking stellen van de lokale besturen, zodat zij maatwerk kunnen leveren in hun dienstverlening (bv. fiscale gegevens, gegevens over uitkeringen, ...), uiteraard met respect voor de GDPR-wetgeving.
- Het lijkt erop dat OCMW's middelen zullen krijgen voor (arbeidstraject)begeleiding van cliënten. De verwijzing naar de regionale hefboomen is positief. Het wetgevende kader van de federale overheid moet afgestemd worden op dat van de regio's. Het is onduidelijk wat wordt bedoeld met 'financiële prikkels'. De VVSG pleit voor een stimulerend beleid, met positieve prikkels. OCMW's beschikken niet meer over federale werkgelegenheidsmaatregelen om hun cliënten aan het werk te helpen want ze hangen af van de Vlaamse arbeidsmarktregisseur. OCMW's dreigen gesanctioneerd te worden voor eventueel gebrek aan slagkracht, mankracht, kennis van de doelgroep, enz.
- Het is goed dat de federale regering aandacht schenkt aan de kwetsbare doelgroepen op de arbeidsmarkt en drempels wil wegnemen. Maar leefloners omschrijven als 'inactieven' gaat volledig voorbij aan het feit dat OCMW's met elke leefloner een individueel traject uitwerken, op basis van diens mogelijkheden. De lokale besturen moeten bij dit

overleg betrokken worden, zowel vanuit hun rol als lokale regisseur van de arbeidsmarkt als vanuit hun rol als activator. Bij de kwetsbare doelgroepen ontbreken wel de mensen met een migratieachtergrond. De bestaande doelgroepmaatregel voor oudere werknemers is niet van toepassing op de contractanten van lokale besturen. Ook hier moet een gelijk speelveld gecreëerd worden.

- De VVSG steunt het plan voor duidelijke en motiverende regels over de cumulmogelijkheden van een leefloon met bv. Vlaamse maatregelen zoals de IBO-uitkering.
- De VVSG onderschrijft de strijd tegen elke vorm van discriminatie, ook op de arbeidsmarkt. Als we de werkzaamheidsgraad willen optrekken, mogen we niemand uitsluiten. De VVSG vraagt wel afstemming met het Vlaamse en het lokale niveau.
- Lokale besturen moeten betrokken worden bij de nieuwe regeling voor verenigingswerk. Zij hebben immers personeel veel van de betrokken sectoren.

3.5 Wonen

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Het samenwerkingsakkoord thuis- en dakloosheid wordt geactualiseerd om de dakloosheid aan te pakken in de steden en gemeenten van het land, door een ambitieuze verhoging van het aantal trajecten volgens het 'housing-first' principe.
- Er zal onderzocht worden of de bestaande sociale en fiscale regelgeving nog aangepast is aan de moderne samenlevingsvormen (nieuwe vormen van cohousing en solidariteit zoals kangoeroewonen) en/of zorgformules en aan de keuzes van eenieder.
- Er komt een verduidelijking van het begrip 'referentieadres'.

Opmerkingen VVSG:

- Dak- en thuisloosheid is een zware uiting van armoede. Om de sociale grondrechten te garanderen en armoede te bestrijden is de inzet van alle overheden nodig. De actualisatie van het samenwerkingsverband thuis- en dakloosheid biedt kansen voor een betere afstemming tussen de betrokken partijen. De 'housing first'-methode (een woonoplossing gekoppeld aan een multidisciplinaire begeleiding) heeft al bewezen effectiever en goedkoper te zijn dan de aanpak waarbij daklozen eerst hun problemen moeten aanpakken alvorens ze naar een woning kunnen. Aandachtpunten hierbij zijn:
 - Ook lokale besturen moeten mee betrokken worden bij dit samenwerkingsakkoord. In 2014 was dit niet het geval, hoewel lokale besturen een belangrijke rol spelen in het voorkomen en bestrijden van dak- en thuisloosheid. De VVSG vraagt ook meer doorzettingsmacht voor lokale besturen, zodat zij hun regierol, op vlak van wonen en welzijn, kunnen uitoefenen en kunnen zorgen voor een betere samenwerking tussen de verschillende actoren.
 - Alle actoren moeten betrokken worden bij het verhogen van de trajecten 'housing first'. Dit federale plan zou kunnen samengaan met de bovenlokale netwerken dak- en thuisloosheid waarop de Vlaamse overheid inzet.

- Het federale regeerakkoord heeft geen aandacht voor de daklozenopvang. 'Housing first' is effectief, maar werkt niet voor iedereen. Er zal altijd ook daklozenopvang nodig zijn. De VVSG vraagt dat dit wordt bij de actualisatie van het samenwerkingsakkoord.
- Het geplande onderzoek om fiscale en sociale wetgeving aan te passen aan nieuwe samenlevingsvormen is positief en sluit ook bij het VVSG-memorandum. Hieruit moeten dan wel acties volgen om de probleempunten aan te pakken.
- Een referentieadres is één van de instrumenten die lokale besturen kunnen inzetten bij het aanpakken van dak- en thuisloosheid. Dit instrument blijkt in de praktijk echter niet altijd goed gebruikt te worden, of onvoldoende gekend te zijn, waardoor er veel vragen leven op het terrein. Zo zijn er discussies tussen gemeenten, OCMW's, federale overheid en andere betrokkenen of belanghebbenden over het begrip 'onvoldoende middelen', de verschillende definities van dakloosheid, het bevoegde OCMW, de verkokerde regelgeving, ... Een verduidelijking van het begrip referentieadres is dan ook erg zinvolle beleidsmaatregel. Aandachtspunt moet daarbij zijn dat er voldoende afstemming is tussen de verschillende beleidsdomeinen om tot een beter werkbaar definitie te komen die OCMW's efficiënt kunnen inzetten.

4 Kwaliteitsvolle leefomgeving

4.1 Circulaire economie

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De federale regering wil in afstemming met de deelstaten een actieplan circulaire economie uitwerken om het grondstoffengebruik en materialenvoetafdruk in productie en consumptie sterk te verminderen. Het wil daarbij inzetten op het wegwerken van wetgevende en financiële barrières, productnormering en het stimuleren van het principe 'cradle to cradle'.
- De federale regering wil inzetten op de verlenging van de levensduur van producten door geplande veroudering te bestraffen. België wil ook actief deelnemen aan de ontwikkeling van een productpaspoort. Dat moet zekerheid bieden dat producten bij oorsprong duurzaam en correct gemaakt worden.
- De federale regering wil hergebruik en herstel stimuleren en zorgen voor een tijdige omzetting en handhaving van de richtlijnen over ecodesign en garantie.
- De federale overheid wil de circulaire economie steunen via overheidsopdrachten.
- De federale regering wil samen met de gewesten de strijd opvoeren tegen de plasticsoep en andere vormen van marien zwerfvuil. Volgens de federale regering is het belangrijk dat de belangrijkste regels op Europees niveau worden vastgelegd om zo doende een gelijk speelveld met andere lidstaten te waarborgen.
- Waar mogelijk zet de federale regering in op kunststoffen die gemaakt worden van bio-componenten en die biodegradeerbaar en -afbreekbaar zijn.
- In overleg met de deelstaten en de betrokken sector wordt onderzocht of het incorporeren van een statiegeldregeling in de verpakkingsheffing wenselijk is.

Opmerkingen VVSG:

- Het stimuleren van het principe 'cradle to cradle' sluit aan bij het VVSG-memorandum (volledige verantwoordelijkheid voor producten eens ze afval worden). Producentenverantwoordelijkheid is een hefboom voor 'cradle to cradle'. Het is goed dat het actieplan circulaire economie in overleg met de deelstaten uitgewerkt wordt. In Vlaanderen bestaan via Vlaanderen Circulair en de lokale besturen al veel kennis en expertise over circulaire economie en circulair aankopen. De VVSG mist een erkenning van die rol en initiatieven van lokale besturen. Zij kunnen het best inschatten wat de noden zijn bij de bevolking en lokale ondernemingen. Het is dus niet voldoende om de omslag naar een circulaire economie enkel in samenspraak met de producenten te doen.
- Het wegwerken van wetgevende en financiële barrières bij productnormering is goed voor de lokale besturen en sluit aan bij de VVSG-vraag naar maatregelen voor een efficiënter grondstoffengebruik. Lokale besturen kunnen zeker input leveren op basis van hun ervaringen. Bestekken verwijzen vaak naar nationale en internationale normen waaraan producten moeten voldoen, met helaas ook geregeld een beperkt of zelfs uitgesloten gebruik van recycklaat. De strenge wetgeving over voedselcontactmaterialen versoepelen kan voor een meer kwalitatieve recyclage zorgen.

- Dat de federale overheid haar voorbeeldrol wil opnemen via overheidsopdrachten is positief. Er is evenwel al sinds 2014 een omzendbrief die aankopers bij de federale overheid verplicht om rekening te houden met duurzaamheid in hun overheidsopdrachten. Een eerste opdracht is dus om die omzendbrief na te leven en erover te communiceren. Dit kan inspirerend werken voor de lokale besturen.
- De nadruk ligt sterk op de reductie van grondstoffengebruik, en verder op recyclage en hergebruik. Ook preventie is een belangrijk element van circulaire economie. Voor een product dat nooit geproduceerd wordt zijn er ook geen grondstoffen nodig, noch een logistiek apparaat om het na gebruik weer in te zamelen.
- Het inzetten op kunststoffen met bio-componenten vraagt omzichtigheid. Biokunststoffen verstoren het recyclageproces van andere kunststoffen. Ecodesign moet dus aandacht hebben voor de manier van inzameling en verwerking. Ook de milieu-impact van biokunststoffen is nog niet volledig bekend. Zo staat het certificaat 'bioplastic' slechts garant voor 90% afbreekbaarheid. Biokunststoffen zorgen voor verwarring bij de consument door de veelheid aan labels (bio-based, bio-afbreekbaar, composteerbaar).
- Het VVSG-memorandum vraagt dat producenten volledig verantwoordelijk zijn voor hun producten eens ze bij het afval belanden. Het federale regeerakkoord bevat interessante aanknopingspunten (cf. 'cradle to cradle'), maar zonder harde engagementen voor een volledige producentenverantwoordelijkheid.
- Het VVSG-memorandum vraagt dat de inkomsten uit de bestaande federale taks op wegwerpverpakkingen gebruikt worden voor het financieren van de kosten van lokale besturen voor het opruimen van verpakkingsafval in zwerfvuil. Het federale regeerakkoord gaat niet in op deze vraag. De Europese richtlijn 'Single Use Plastics' legt op dat producenten de kosten voor het zwerfvuilbeleid mee financieren.

4.2 Mobiliteit

4.2.1 NMBS en openbaar vervoer

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Er wordt sterk ingezet op het spoor, zowel op (de kwaliteit van) het aanbod als op het spoorwagennet. Er wordt in één vervoersregio per gewest een pilootproject opgezet waar via tendering één operator voor het vraaggestuurd 'kern- en aanvullend net' kan worden aangeduid. Dat gebeurt in overleg met gewestelijke instanties.

Opmerking VVSG:

De VVSG vraagt over dat proefproject ook overleg met de kandidaat vervoerregio zelf. Bovendien lijkt er een begripsverwarring te zijn met de vervoerslagen die het concept basisbereikbaarheid kenmerken: treinnet > kernnet > aanvullend net > vervoer op maat. We gaan ervan uit dat de veiling het treinnet behelst, en niet het kern- en aanvullend net.

4.2.2 Combimobiliteit

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De federale regering wil, samen met de deelstaten, de oprichting van multimodale platformen en de ontwikkeling van fietssnelwegen en slimme mobiliteitsoplossingen, en tegen 2040 geleidelijk een cadancering rond overstapknooppunten invoeren en in samenhang daarmee de dienstregelingen afstemmen op het openbaar vervoer dat beheerd wordt door de gewesten.
- De regering ambieert via beheerscontracten o.m. een betere toegankelijkheid, ook voor andere vervoersmiddelen zoals de fiets met het oog op multimodale mobiliteit.

Opmerkingen VVSG:

- De wil tot integratie van het federale vervoersaanbod met ander vervoersaanbod en netwerken is positief. Het is echter niet duidelijk hoe die integratie opgezet zal worden. De VVSG wil dat de NMBS volop meewerkt aan de nieuwe Vlaamse mobiliteitscentrale en het proces naar een gebruiksvriendelijk 'MAAS-platform'⁶ dat alle vervoersmodi samenbrengt en optimaal inzet in een vlotte overstap tussen de vervoersmodi. De timing van het regeerakkoord (2040) komt hier rijkelijk te laat. De studie zou vandaag nog moeten starten om te komen tot een volledige integratie van woon-school en woon-werkverkeer. Het comfort voor de reiziger staat hier centraal.
- De ambitie van de combimobiliteit moet het vlotter combineren van verschillende vervoersmodi binnen één traject ten goede komen. Om de combimobiliteit aan te moedigen is het cruciaal om dringend extra te investeren in betaalbare, afgesloten, veilige en overdekte fietsenstallingen. Rekening houdend met de opgang van de elektrische fiets zijn oplaadpunten aan deze fietsenstallingen een evidentie.

4.2.3 Modal shift

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Om te komen tot een verschuiving van het persoonlijke bezit van vervoermiddelen naar het gebruik van gedeelde vervoermiddelen, werkt de regering samen met de deelstaten een kader uit om 'mobility as a service' uit te rollen. De doelstelling moet zijn te komen tot een geïntegreerd systeem, dat het volledige traject uitstippelt en kan worden betaald met een enkel ticket, per traject of voor een bepaalde periode.

Opmerkingen VVSG:

Deze ambitie sluit naadloos aan bij de basisdoelstellingen van het concept basisbereikbaarheid. We moeten inderdaad af van de 'rigiditeit' van abonnementen en de omschakeling maken naar trajecten die reizigers afleggen (voortransport, hoofdtransport, natransport). Ook voor autodelen is er nood aan een beter fiscaal en juridisch kader: gedeelde bedrijfswagens, verzekeringen, ...

4.2.4 Verkeersveiligheid

Wat zegt het federale regeerakkoord?

⁶ Mobility as a service

Doelstelling is het halveren van het aantal verkeersdoden tegen 2030 en de 'vision zero' van nul verkeersdoden tegen 2050. Daartoe zal de regering onder andere volgende maatregelen nemen: faciliteren van gewestelijk verkeersveiligheidsbeleid (Mercuriusdatabank, ANPR-Management System,) en herziening van de wegcode met het oog op een vereenvoudiging en aandacht voor verkeersveiligheid en actieve weggebruikers.

Opmerkingen VVSG:

- Met deze doelstellingen aligneert de federale overheid zich met de doelstellingen van het Vlaams gewest.
- Het is onduidelijk wat het 'faciliteren van het ANPR-Management system' inhoudt. De VVSG pleit ervoor om de verdere uitwerking in nauw overleg met de lokale besturen te laten verlopen, bv. om de nieuwe GAS-regelgeving voor kleine snelheidsovertredingen in Vlaanderen vlot te laten toepassen.
- Bij de Mercuriusdatabank gaan we ervan uit dat ook een beter beheer van 'verval in het recht tot sturen' en 'de administratieve intrekking van het rijbewijs' mogelijk gemaakt zal worden. Het aangepaste beheer moet de afstemming tussen justitie, politie en lokale besturen verbeteren.
- De herziening van de wegcode kan het best gebeuren in nauw overleg met de gemeenten gebeuren. Zij beheren immers 90% van de wegen.

4.2.5 Data

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Ontwikkeling van een federale datastrategie, voor het inzetten van big data (geen individuele data) voor publieke doeleinden zoals bevorderen van gezondheid of verbeteren van mobiliteit. Ook de data-uitwisseling bij elektrische mobiliteit is een aandachtspunt.

Opmerkingen VVSG:

- Data worden in de gemeentelijke beleidsvoorbereiding steeds belangrijker. Het regeerakkoord biedt daar verschillende kapstokken toe. De data-uitwisseling bij elektrische mobiliteit is momenteel een pijnpunt. Het is goed dat ook de federale overheid daarop wil inzetten.
- De VVSG is voorstander om een federale veiling uit te schrijven voor pilootprojecten die datagestuurde mobiliteit mogelijk maken via 'MAAS-operatoren'.
- Aanbieders van mobiliteitsoplossingen moeten via een gestandaardiseerde dataoverdracht en het principe van open data, verplaatsingen, gebruik van combimobiliteit en duurzaamheid in kaart moeten brengen.

4.3 Duurzaamheid en klimaat

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- België schrijft zich volledig in de klimaatambities van Parijs en in de Europese Green Deal. Het is de ambitie om tegen 2030 de broeikasgasuitsoot met 55% te verminderen en tegen 2050 ons land klimaatneutraal te maken. Niet alleen dwingt de

klimaatverandering ons tot die keuze, de omslag naar een duurzame economie betekent ook meer jobs en nieuwe groeikansen.

- In de eerste plaats zetten we in op de ontwikkeling en bouw van hernieuwbare energiebronnen – in het bijzonder wind en zonne-energie – en dit in het hele land, van Oostende tot Aarlen.
- De grote uitdagingen van onze tijd - klimaatverandering, terrorisme en extremisme, risico op wereldepidemieën, schendingen van internationaal recht en de rechtsstaat - kunnen we maar het hoofd bieden als we samenwerken met andere landen in een geest van partnerschap. Op internationaal vlak is deze regering een vurig pleitbezorger van de multilaterale samenwerking. De Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen en de Agenda 2030 van de Verenigde Naties staan hierbij centraal.
- Het regeerakkoord koppelt gezonde omgeving aan gezonde voeding en wil ongezonde voedingspatronen aanpakken. Ze wil ook de korte keten ondersteunen, inzetten in op klimaat en leefmilieu, een ambitieus reductieplan voor pesticiden en een relanceplan gekoppeld aan een koolstofarme economie i.s.m. met o.a. lokale autoriteiten

Opmerkingen VVSG:

- Positief dat duurzaamheid één van kernwoorden is van het federale regeerakkoord, cf. ook de titel: 'Voor een welvarend, solidair en duurzaam België'.
- Het is noodzakelijk om de uitstootdoelstellingen in België interbestuurlijk op elkaar af te stemmen. Lokale besturen engageren zich bijvoorbeeld via het burgemeestersconvenant tot een reductie van 40% in 2030.
- De VVSG vraagt dat de centrale overheden voluit de mogelijkheden creëren om lokale hernieuwbare energie mogelijk te maken en hierin eigen gemeentelijke keuzes te maken (zonne-delen, gradaties in participatie bij windprojecten).
- Het is jammer dat 'Agenda 2030' enkel nadrukkelijk wordt benoemd in het kader van internationaal beleid van de nieuwe federale regering (als onderdeel van ontwikkelingssamenwerking). Agenda 2030 is een internationale agenda met veel nationale implicaties. Ze reduceren tot het luik ontwikkelingssamenwerking onderbelicht de verantwoordelijkheden in eigen land; schept de indruk dat de duurzameontwikkelingsdoelstellingen enkel tot de verantwoordelijkheid van het Buitenlandse Zaken horen, terwijl de Agenda net ingebed moet zijn in alle geledingen van de federale overheid, in partnerschap met de andere overheidsniveaus. Er is immers nood aan een betere coördinatie tussen de verschillende overheidsniveaus.
- Het door de VVSG gevraagde '[duurzaamheidspact](#)' met alle overheden staat niet in het federale regeerakkoord. Nochtans zullen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties niet gerealiseerd kunnen worden zonder actieve betrokkenheid van lokale besturen. Vlaamse gemeenten worden wereldwijd gezien als voortrekkers van lokale SDG-integratie. Zowel in eigen gemeente als in internationale partnerschappen worden SDG's gebruikt als leidraad voor duurzaam beleid. Lokale besturen reiken de federale overheid de hand om hier samen werk van te maken.

- Het regeerakkoord spreekt niet over lokale voedselsystemen, noch over de belangrijke rol van lokale besturen hierin. Ook de 'Van veld tot bord'-strategie van de Europese Unie wordt niet genoemd. Nochtans is dit een belangrijk onderdeel van de Green Deal. Als er tegen 2030 55% minder broeikasgassen moeten zijn is voedsel een van de hoofdzaken waar veel winst kan gehaald worden (vlees, voedselverspilling, ...)

4.4 Economie

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er wordt gewerkt aan administratieve vereenvoudiging, o.m. via de invoering van een recht om fouten te maken, de opening van één enkel federaal loket en de sensibilisering van personeel van de administratie, zodat deze kan worden omgevormd tot een bedrijfsvriendelijke administratie die ten dienste staat van onze ondernemingen en onze economische ontwikkeling.
Om de administratieve lastenverlaging effectief door te voeren, wordt de regelgevingsimpactanalyse (RIA) ernstig en correct toegepast. Het is een doelstelling om elke bijkomende administratieve last met administratieve vereenvoudiging te compenseren.
- De procedure voor de opstart en het beheer van een onderneming wordt vereenvoudigd aan de hand van unieke elektronische initiatieformulieren met de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) als centrale authentieke bron.

VVSG-opmerkingen:

- De VVSG is absoluut voorstander van administratieve vereenvoudiging, want die draagt bij tot een efficiëntere inzet van overheidsmiddelen. Verschillende federale economische regels hebben een grote impact op de gemeentebesturen als aanvullende beleidsmaker, vergunningsverlener of handhaver. Het wetgevend kader is onvoldoende aangepast aan de huidige samenleving en bovendien bevat het te veel inefficiënties waardoor gemeentelijk beleid en dienstverlening onmogelijk doeltreffend en efficiënt kunnen georganiseerd worden. Er is ook sprake van acute veiligheidsnoden en een ongelijk speelveld voor ondernemers. De VVSG vraagt dat de wetgeving wordt aangepast alvorens de toepassing ervan te digitaliseren. Er is nood aan:
 - Grondige modernisering en vereenvoudiging van de regelgeving over drankvergunningen (dateert van 1953 en 1983). In de vorige regeerperiode werden hiervoor belangrijke stappen gezet, tot en met de opmaak van een wetsontwerp met als uitgangspunt een aangepaste en ingeperkte lijst van morele uitsluitingsgronden voor alle drankgelegenheden en de vervanging van de verplichte drankvergunning door een facultatieve vergunning die gemeenten kunnen en niet meer moeten invoeren. Met de afschaffing van de verplichte vergunning zou een grote administratieve last verdwijnen. Dit dossier hangt ook samen met de VVSG-vraag naar een modern kader voor bestuurlijke handhaving. Bij uitbreiding pleit de VVSG ook voor de afschaffing van het verplicht uithangen van de besluitwet van 1939.

- Bijsturing van de regelgeving kansspelen, met o.m. een grotere gemeentelijke rol op het vlak van vergunningverlening, een betere werking van de kansspelcommissie, strengere regels t.a.v. kansspelen in krantenwinkels (schijndagbladhandel) en een uitklaring van de bevoegdheden m.b.t. de kienspelen.
- Evaluatie en vereenvoudiging van de wet openingsuren. De vele uitzonderingen maken de regels ontoereikend en creëren een ongelijk speelveld tussen ondernemingen. Zeker voor 'schijndagbladhandelaars' en winkels bij tankstations is een aanpassing wenselijk, gezien deze nu als 'nachtwinkel 2.0' de regelgeving t.a.v. de nachtwinkels ondergraven.
- Creatie van een centrale databank kermistoestellen. Kermistoestellen moeten verplicht aan verschillende controles onderworpen worden (cf. KB van 18 juni 2003: risicoanalyse, periodiek nazicht, onderhoudsinspectie en opstellingsinspectie). De kermisuitbater moet in iedere gemeente dezelfde keuringsrapporten voorleggen. Een centrale databank met alle gegevens van de toestellen en -uitbater zou een grote stap vooruit betekenen voor de gemeenten (moeten niet telkens dezelfde documenten opvragen), en voor de kermisuitbaters.
- De afstemming en integratie van de procedures voor erkenning toeristische centra. Er bestaan vandaag twee erkenningen, nl. één in het kader van de wet openingsuren en één in het kader van tewerkstelling op zondag. Hierdoor moeten nog steeds twee procedures gevolgd en dossiers ingediend worden die door verschillende instanties aan de hand van afwijkende criteria beoordeeld worden. De VVSG is al lang vragende partij voor een harmonisatie en afstemming van beide erkenningen.
- Voor de toepassing van de Single Digital Gateway-richtlijn is er een grondige afstemming nodig tussen de federale overheid en de gewesten. Enkel zo kunnen dergelijke e-government-initiatieven voldoende effectief zijn.
- Voor de vereenvoudigde opstart en beheer van een onderneming betreft, vraagt de VVSG volgende elementen:
 - Een absolute vereiste is het verplicht opnemen van een e-mailadres voor elke onderneming in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Hierdoor kunnen gemeenten efficiënter communiceren met ondernemers op hun grondgebied en hoeft er niet langer gewerkt te worden met lokale databestanden.
 - Er moet verder gewerkt worden aan de kwaliteit van de ondernemingsdata: juiste data zijn een noodzakelijke voorwaarde om het only once principe te kunnen hanteren. KBO-Select, waarbij lijsten van ondernemersdata beschikbaar zijn, moet uitgebreid gecommuniceerd en toegelicht worden aan de gemeenten. De VVSG wenst hierbij de nodige ondersteuning te bieden.
 - De KBO moet een accurate weergave bieden van alle verplichte toelatingen en vereisten (bv. ambulante handel en kermissen, zie ook de vraag naar een centrale databank kermistoestellen).

5 Digitaal en innovatief besturen

5.1 Administratieve vereenvoudiging en digitalisering

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- Er komt een verdere digitalisering van de overheidsdiensten met het 'digital by default'-principe als leidraad dat bepaalt dat alle procedures standaard digitaal toegankelijk moeten zijn. De federale regering wil een meer eengemaakte e-government-strategie uitwerken om toekomstige digitale prioriteiten en aanbestedingen beter te coördineren. Om samenwerking te promoten, kan worden gewerkt met een bijkomend centraal investeringsbudget. Er worden incubatoren opgericht die de ontwikkeling van digitale projecten binnen de administratie faciliteren en maximaal samenwerken met de privésector. Er komen kleinschalige testprojecten voor GovTech waar innovatieve start-ups en scale-ups kunnen aan werken.
- Burgers krijgen een elektronisch toegangsrecht tot alle gegevens en documenten die de federale overheid over hen beheert. Er komt een digitale brievenbus waar burgers en ondernemingen berichten kunnen sturen en ontvangen van de overheid. Samen met de deelstaten wordt een Uniek Contact Center opgericht dat in eerste lijn burgers en ondernemingen ondersteunt ongeacht de bestuursniveaus en instanties.
- De federale regering wil de administratieve lasten verlagen om te werken aan een efficiëntere overheid qua digitale dienstverlening, ontsluiting en ontwikkeling van e-government toepassingen, snellere vergunningsprocedures, smart contracts, enz. Tegen midden 2021 wordt werk gemaakt van een nieuw Kafka-plan met een administratieve vereenvoudiging voor burgers, bedrijven en het middenveld. De Europese verordening Single Digital Gateway wordt in de praktijk gebracht via een online centraal punt van waaruit Europese burgers en bedrijven alle relevante, informatie, procedures en diensten terugvinden die zij nodig hebben op van de EU interne markt gebruik te maken.
- Voor bedrijven en burgers wil de federale regering een aantal procedures vereenvoudigen, met inspiratie uit Estland. De procedure voor het opstarten en beheren van een onderneming wordt bijvoorbeeld eenvoudiger met de Kruispuntbank Ondernemingen (KBO) als centrale authentieke bron. Voor burgers komt er o.a. een eenvoudiger procedure voor het verlengen van het rijbewijs.

Opmerkingen VVSG:

- De VVSG ziet heel wat positieve elementen op het vlak van administratieve vereenvoudiging. Ze zullen alle rechtstreeks of onrechtstreeks ook bijdragen aan de administratieve vereenvoudiging van de lokale besturen.
- De VVSG verwelkomt het plan om te komen tot een eengemaakte e-government-strategie. Deze strategie moet wel in volle samenwerking met de gewesten en de lokale besturen worden uitgewerkt met een duidelijke rolverdeling. Vandaag ervaren de lokale besturen de gebrekkige samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus, bv. op vlak van generieke digitale infrastructuur, als één van de grote pijnpunten.

- Als de eenvoudige procedure voor het rijbewijs betekent dat mensen ook verwittigd (kunnen) worden wanneer hun rijbewijs na 10 jaar vervalst (cf. een recente VVSG-vraag), is dit een stap vooruit.⁷

5.2 Datagedreven overheid

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- De Federale regering wil een federale datastrategie ontwikkelen, voor het inzetten van big data (geen individuele data) voor publieke doeleinden zoals een betere gezondheid of mobiliteit. Ook voor specifieke sectoren (bv. de gezondheidszorg) uit men de ambitie om meer in te zetten op het verzamelen en ontsluiten van data.
- We garanderen de beschikbaarheid en toegang tot data voor wetenschappelijk onderzoek en burgers door deze toegang verder te optimaliseren, te stroomlijnen en te harmoniseren, rekening houdend met regels van vertrouwelijkheid en privacy. Het traject daartoe zal uitgewerkt worden door een begeleidingscomité met de voornaamste dataleveranciers en de gebruikers (onderzoekers, universiteiten).

Opmerkingen VVSG:

Het is positief dat de federale regering werk wil maken van een (open)datastrategie. Ook hier is afstemming met andere bestuursniveaus aangewezen. De nadruk moet niet alleen liggen op burgers en onderzoekers. De regering moet ook inzetten op een efficiënte maximale gegevensdeling tussen de overheden onderling. Zo kunnen lokale besturen meer datagedreven werken. In tijden waar digitalisering en datagedreven overheden groeien aan belang is het essentieel dat ook lokale overheden toegang hebben tot de benodigde data. Ook wettelijke belemmeringen (bv. voor de toegang tot de ANPR-data voor doeleinden op vlak van mobiliteit, leefmilieu) moeten worden weggewerkt.

5.3 5G

Wat zegt het federale regeerakkoord?

De federale regering wil de 5G-veiling zo snel mogelijk realiseren en engageert zich om een akkoord te vinden met de deelstaten over de verdeling van de opbrengsten. In afwachting van een akkoord over die verdeling wordt de opbrengst op een rekening geblokkeerd. De regering wil op korte termijn ook een draagvlak creëren bij alle stakeholders voor de invoering van 5G en de uitrol van glasvezel. Daarbij wil ze rekening houden worden met de wetenschappelijke informatie ter zake (incl. gezondheidsaspecten), evenals de veiligheidsaspecten, de impact op het energieverbruik en de bevoegdheden van de deelstaten.

Opmerkingen VVSG:

⁷ Voor alle duidelijkheid: de beperkte geldigheidsduur van rijbewijzen (10 jaar) ging pas van start met de rijbewijzen die vanaf 2010 werden uitgegeven. De VVSG vroeg een systeem waardoor gemeenten burgers zouden kunnen verwittigen dat de vervaldatum naakte, zoals dat ook voor de elektronische identiteitskaart gebeurt. De FOD Mobiliteit weigerde dit in eerste instantie, 'omdat het rijbewijs geen verplicht document is'.

Het plan om de 5G-veiling snel te organiseren en draagvlak te creëren voor 5G is positief. Lokale besturen verwelkomen 5G maar schuiven wel een aantal belangrijke randvoorwaarden naar voren. Zo moet er werk worden gemaakt van een betere samenwerking tussen gemeenten en de federale overheid (en bij uitbreiding de regio's) voor meer transparantie en informatie ten behoeve van de inwoners om zo het nodige draagvlak te creëren. De communicatie en informatieverstrekking moeten gecoördineerd verlopen. Een centraal (federaal) meldpunt (of mini-kenniscentrum) voor vragen van burgers/ondernemers over dit dossier waar gemeenten ook terecht kunnen zou een oplossing kunnen zijn.

5.4 Digitale vaardigheden

Wat zegt het federale regeerakkoord?

De regering wil de digitale vaardigheden verbeteren met het oog op het dichten van de digitale kloof en wil dat de publieke dienstverlening voor iedereen toegankelijk moet blijven, ook voor de burgers met weinig digitale vaardigheden, een laag inkomen of een beperking. De regering wil onderzoeken op welke manier een coherent en herkenbaar netwerk van nabijheid en toegankelijkheid binnen de bestaande overheidsdienstverlening kan worden uitgebouwd om burgers te helpen met het doorlopen van hun administratieve procedures en met het gebruiken van digitale toepassingen

Opmerkingen VVSG:

De VVSG vraagt blijvende aandacht voor de digitale geletterdheid van burgers. Ook de meest kwetsbaren in onze samenleving moeten toegang hebben tot (digitale) dienstverlening. Lokale besturen hebben hier als de meest burgernabije overheid een belangrijke rol in te vervullen maar vragen ondersteuning van de centrale overheden. De VVSG verwelkomt de initiatieven die de federale regering hierrond plant te nemen en werkt hieraan graag samen.

6 De gemeente in Europa en de wereld

6.1 Europa

Wat zegt het federale regeerakkoord?

- België kiest resoluut voor een uitgesproken pro-Europese houding.
- De regering hecht veel belang aan het realiseren van een succesvol Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in het eerste semester van 2024.
- Het relance- en institutieplan speelt volop in op de mogelijkheden die het EU-Herstelfonds en de European Green Deal aan ons land bieden, en zorgt voor een correcte verdeling tussen de federale overheid, de deelstaten en de lokale autoriteiten.
- Brexit: Zowel bij een no-deal als bij een hard Brexit-akkoord moet in bijzondere ondersteuning voor getroffen regio's en sectoren vanuit de EU-budgetten voorzien worden.

Opmerkingen VVSG:

- De VVSG verwelkomt de pro-Europese houding van de regering.
- De bezorgdheid over de Brexit-impact en de nadruk voor compensatiefondsen voor extra getroffen regio's is positief. Het is jammer dat de specifieke gevolgen voor de lokale besturen niet worden vermeld. Nochtans zijn die er zeker voor gemeenten in Antwerpen, Oost- en West-Vlaanderen.
- Het vergroten van het EU-draagvlak naar aanleiding van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (voorjaar 2024) moet in partnerschap met de lokale besturen gebeuren (Europa dichterbij de burger brengen).
- De nadruk op het herstelfonds en het relance- en institutieplan, met de vermelding van 'een correcte verdeling tussen de federale overheid, de deelstaten en de lokale autoriteiten' is positief. Het overleg zou snel moeten opgestart worden. Dit gaat over 5,148 miljard euro voor België en het plan moet tegen eind april 2021 ingediend worden bij de Europese Commissie. Het is belangrijk dat de lokale besturen hier ook maximaal gebruik van kunnen maken, zoals de voorzitter van de Europese Commissie ook al aangaf.

6.2 Internationale samenwerking

Wat zegt het federale regeerakkoord?

Er is een koppeling tussen internationale solidariteit, duurzame ontwikkeling en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties. Er zijn ambities voor een coherent beleid en voor een financieel groeipad (naar 2030) om de internationale norm van 0,7% van het BNI voor ontwikkelingssamenwerking te halen.

Opmerkingen VVSG:

- De VVSG verwelkomt het geplande financiële groeipad richting 0,7% (al stond dit al in ongeveer elk federaal regeerakkoord) en dus meer budget voor ontwikkelingssamenwerking. Een engagement richting 2030 loopt wel voorbij de huidige regeerperiode, en is dus vanuit dat oogpunt relatief.

- De erkenning van de civiele maatschappij (met ook de VVSG), universiteiten en de private sector als belangrijke partners naast de institutionele ontwikkelingsactoren is belangrijk, evenals de erkenning van de autonomie en het initiatiefrecht van NGO's. Hier worden de institutionele actoren (met o.a. de VVSG) niet expliciet vernoemd, maar we gaan ervan uit dat men hier de bredere civiele maatschappij bedoelt.
- De erkenning van het belang van wereldburgerschapseducatie en bewustmaking in België in het kader van de realisatie van duurzame ontwikkeling is positief.
- Het is onduidelijk wat het betrekken van private partners en de evaluatie van de huidige actoren, partners en landen inhoudt (voor wie is dit een kans of bedreiging?).

Jan Leroy (red)

6.11.2020

(Bijdragen van Evi Beyl, Mathieu Cockhuyt, Fabio Contipelli, Piet Coopman, Veerle Corteebeek, Fabienne Crauwels, Erwin Debruyne, Marijke De Lange, Joris Deleenheer, Cedric Depuydt, Elke De Taeye, Maarten De Waele, Nathalie Dumarey, Abderrazak El Omari, Ben Gilot, Peter Hardy, Bert Janssens, Nina Maat, Peter Neiryndck, Bart Palmaers, Miet Remans, Guido Vaganée, Sabine Van Cauwenberghe, Ward Van Hal, Koen Van Heddeghem, Leen Van Der Meeren, Piet Van Schuylenbergh, Maarten Van Severen, Loes Weemaels)